29 ta' Mejju, 1959
Imħallfin:—
Is-S.T.O. Porf. A.J. Mamo, O.B.E., Q.C., B.A., LL.D., President;
Onor. Dr. A.J. Montanaro Gauci, C.B.E., K.M., LL.D.;
Onor. Dr. W. Harding, K.M., B. Litt., LL.D.

Assunta Cassar

versus

Avv. Dr. Carmelo Zammit ne.

Lokazzjoni — Żgumbrament — Rekwiżizzjoni — Sospensjoni tal-Ġudizzju.

L-effett tar-rekwiżizzjoni hu, "inter alia", li s-sid jiġi dispossessat mill-fond, b'mod illi, minn mindu ssir u sakemm tibqa' sseħħ ir-rekwiżizzjoni, il-pussess tal-fond u d-disponibbilità ta' dak il-pussess ma hux aktar f'idejn is-sid, iżda f'idejn l-awtorità rekwiżizzjonanti.

Għaldaqstant, jekk is-sid jaġixxi kontra min ikun jokkupa l-fond biex jiżgumbrah minnu, ma hux spedjenti li jiġu deċiżi l-kwistjonijiet sollevati u tendenti biex jistabblixxu jekk il-konvenut għandux jiġi żgumbrat mill-fond jew għandux jiġi rikonoxxut bħala inkwilin.

Minflok, ikun spedjenti li l-Qorti tordna s-sospensjoni tal-ġudizzju sakemm il-fond ma jibqgħax kolpit mir-rekwiżizzjoni.

Il-Qorti:— Rat l-att taċ-ċitazzjoni quddiem il-Prim'-Awla tal-Qorti Ċivili tal-Maestà Tagħha r-Reġina, li biha l-attriċi, wara li jingħataw id-dikjarazzjonijiet u l-provvedimenti kollha meħtieġa, peress li żewġt l-attriċi, l-imsemmi Giuseppe Cassar, kien jikri minn għand il-konvenut nomine l-fond nru. 45 The Strand, Sliema; u illi, bħala konsegwenza tal-kawża ta' separazzjoni li ġiet deċiża mill-Qorti Ċivili tal-Prim'Awla fid-9 ta' Marzu 1951 fl-ismijiet "Assunta Cassar vs. Joseph Cassar" (Dok. A), waqaf bejn l-attriċi u żewġha l-obligu tal-konvivenza; u illi, billi fil-fatt ir-raġel tal-attriċi mar joqgħod għar-rasu u ħalla fid-dar konjugali

l-mara flimkien ma' wliedha; u peress illi l-konvenut nomine, ma jridx jirrikonoxxi lill-attriċi bħala inkwilina "de jure", u baqa' jagħmel l-irċevuti fuq isem żewġha, avvolja skond l-imsemmija sentenza ġiet dikjarata ċessata l-komunjoni tal-akkwisti ġa eżistenti bejniethom; talbet li jiġi dikjarat u *deċiż li, in vista tas-separazzjoni personali fuq riferita, l-*attriċi ssubentrat bħala inkwilina tal-fond minflok żewġha; u li konsegwentement il-konvenut nomine ikun kundannat jirrikonoxxi lill-atriċi, u okkorrendo jirrilaxxja r-relattivi riċevuti tal-kera fuq isimha; bl-ispejjeż kontra l-konvenut nomine, li għandu jidher għas-subizzjoni;

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet li biha l-konvenut nomine oppona li l-lokazzjoni in kwistjoni ġiet terminata bħala effett tad-deċiżjoni tal-Board li Jirreogla l-Kera fir-rikors fl-ismijiet "Dr. Zammit ne. vs. Giuseppe Cassar" tal-11 ta' Mejju 1953, b'mod li l-lum huwa mpossibbli li wieħed jitkellem fuq rikonoxximent bħala inkwilin tal-istess lokazzjoni li hija ineżistenti, u li għalhekk it-talba tal-attriċi ħaqqha tiġi miċħuda; bl-ispejjeż;

Rat is-sentenza tal-Qorti Ċivili (Prim'Awla' tat-18 ta' April 1955, li biha ġew respinti t-talbiet tal-attriċi; bl-ispejjeż kontra tagħha;

Rat is-sentenza ta' dil-Qorti tal-4 ta' Novembru 1955, li biha ġiet revokata u annullata l-imsemmija sentenza, u l-atti ġew rinvijati lill-Ewwel Qorti; bl-ispejjeż mingħajr taxxa, u bid-dritt tar-Reġistru bin-nofs bejn il-kontendenti;

Rat is-sentenza l-oħra taż-17 ta' April 1956, li biha l-*Qorti Ċivili (Prim'Awla)* laqgħet l-eċċezzjoni tal-ġudikat opposta ulterjorment mill-konvenut, u ġew respinti t-talbiet tal-attriċi; bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi mingħajr taxxa u bid-dritt tar-Reġistru fuq l-attriċi;

Rat is-sentenza ta' dil-Qorti tal-10 ta' Ottubru 1956, li biha l-imsemmija sentenza ġiet revokata, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-konvenut, u li biha l-atti ġew rinvijati lill-Ewwel Qorti għall-kontinwazzjoni;

Omissis;

Rat is-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tal-14 ta' Marzu 1959, li biha ċaħdet it-talba tal-attriċi, bl-ispejjeż; wara li kkunsidrat illi;

L-attriċi u żewġha Giuseppe Cassar kienu jabitaw flimkien ma' wliedhom fil-fond indikat fiċ-ċitazzjoni, li kien ġie mikri lil-istess Giuseppe Cassar;

B'sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tad-9 ta' Marzu 1951, fl-ismijiet "Assunta Cassar vs. Giuseppe Cassar", ġiet pronunzjata s-separazzjoni bejn il-kontendenti fuq il-ħtija tar-raġel, u "inter alia" ġiet imwaqqfa l-komunjoni tal-akkwisti, salva likwidazzjoni f'ġudizzju separat, u l-kura tat-tfal ġiet fdata lill-attriċi. Sussegwentement Giuseppe Cassar mar joqgħod band'oħra, u l-attriċi ma' wliedha baqgħet tokkupa l-fond;

L-attriċi nsistiet mal-konvenut biex jirrikonoxxiha bħala inkwilina minflok żewġha; iżda l-konvenut ma riedx, baqa' jagħmel l-irċevuti f'isem Giuseppe Cassar, u, kif huwa xehed (fol. 108), qagħad attent li ma jagħmelx il-kera għan-nom tal-attriċi;

B'deċiżjoni tal-Board tal-Kera tal-11 ta' Mejju 1953, fl-ismijiet "Avukat Dottor Carmelo Zammit ne. vs. Joseph Cassar", ġie ordnat l-iżgumbrament, fi żmien xahrejn, tal-istess Cassar mill-fond in kwistjoni f'din il-kawża minħabba f'morożità fil-ħlas tal-kera; liema deċiżjoni għaddiet f'ġudikat;

L-attriċi ssostni li l-konvenut għandu jirrikonoxxiha bħala inkwilina minflok żewġha, billi tippretendi *illi*, bħala konsegwenza tas-sentenza tas-separazzjoni, in kwantu hija baqgħet tokkupa l-fond meta żewġha mar joqgħod band' oħra, hija saret "de jure" l-inkwilina;

Iżda, fin-nuqqas ta' provvediment tal-liġi għal eventwalità bħal dik f'din il-kawża, il-konvenut ma jistax jiġi kostrett jirrikonoxxi lill-konvenuta bħala inkwilina. Dan ma hux il-każ ta' dritt ta' inkwilinat parafernali tal-attriċi. Il-lokazzjoni tal-fond kienet ġiet kuntrattata ma' Giuseppe Cassar, żewġt l-attriċi, u d-dritt tal-attriċi għall-okkupaz-

zjoni tal-fond kien derivat minn dak ta' żewġha. Is-sentenza tas-separazzjoni hija għall-konvenut "res inter alios", u ma biddletx ir-rapport ġuridiku tal-lokazzjoni kif magħmula mal-imsemmi Cassar. Rikonoxximent mill-konvenut tal-attriċi bħala inkwilina minflok żewġha kien ikun jimporta novazzjoni "ex parte debitoris", li però ma tistax issir mingħajr il-kunsens tal-kreditur (art. 1222(b) Kod. Ċiv.); u rriżulta li l-konvenut, kreditur, dejjem irrifjuta li jissostitwixxi lill-attriċi għall-żewġha d-debitur;

Għalhekk, darba li bid-deċiżjoni riferita tal-Board tal-Kera l-lokazzjoni spiċċat, spiċċa d-dritt tal-attriċi, bħala derivat minn dak ta' żewġha, li tokkupa aktar il-fond;

L-istess fond jinsab fil-preżent rekwiżizzjonat mir-Reconstruction and Housing Department (fol. 99), u ma jidherx li ġie assenjat lil ħadd. Dan, però, ma għandux rilevanza ġuridika għall-finijiet tat-talba;

Rat fol. 115 in-nota tal-appell tal-attriċi, u fol. 116 il-petizzjoni tagħha, li biha talbet li s-sentenza fuq imsemmija tiġi revokata billi tiġi minflok milqugħa t-talba tagħha; bl-ispejjeż;

Omissis;

Ikkunsidrat;

Illi, apparti għal issa mid-diversi kwistjonijiet oħra li ġew dibattuti f'dan l-appell, ma hux in kuntrast bejn il-kontendenti, u jirriżulta, del resto, mid-dok. fol. 99 u 102. li l-fond "de quo agitur" jinsab rekwiżizzjonat;

Illi ma hemmx dubju li l-effett tar-rekwiżizzjoni hu. "inter alia", li l-konvenut nomine ġie dispossessat; b'mod li minn mindu saret, u sakemm tibqa' sseħħ dik ir-rekwiżizzjoni, il-pussess ta' dak il-fond u d-disponibbilità ta' dak il-pussess ma humiex aktar f'idejn il-konvenut nomine, iżda f'idejn l-awtorità rekwiżizzjonanti. Dan hu faċilment argumentabbli mid-dispożizzjonijiet tal-Att. No. II tal-1949

(emendat bl-Att III tal-1952, Ord. V tal-1958, u Ord. XV tal-1958), u partikolarment mill-art. 4(2) (6), art. 5(1), art. 6(1) (2), art. 7, art. 7A., art. 8, u art. 9 (ara wkoll Kollez. Vol. XXXII-II-211; ibidem P. IV, p. 949; Vol. XXXIII, Sez. I, P.I. paġ. 65; bażata din il-ġurisprudenza fuq dispożizzjonijiet simili tal-liġijiet preċedenti);

Illi "rebus sic stantibus", għalhekk, ma hux spedjenti li jiġu deċiżi l-kwistjonijiet sollevati u tendenti li jistabbilixxu jekk l-attriċi għandhiex tiġi żgumbrata mill-fond jew għandhiex tiġi rikonoxxuta bħala inkwilina; għaliex il-konvenut nomine, minħabba r-rekwiżizzjoni, ma għandux l-eżerċizzju u/jew l-amministrazzjoni libera tal-jeddijiet li dwarhom tivverti l-kawża (art. 782(c) Kap. 15 Ediz. Riv.);

Illi hi, għalhekk, ovvja l-espedjenza tas-sospensjoni tal-ġudizzju sakemm tibqa' sseħħ ir-rekwiżizzjoni, in vista tal-fatt li, dment li hemm dik ir-rekwiżizzjoni, il-konvenut nomine ma hux, in sostanza, persuna kapaċi li jikkontesta l-ġudizzju (ara art. 964(a) Kap. 15, u 782(c) ġa ċitat fuq, u Kollez. XXIV-I-1052). Del resto, dawk il-każijiet tal-art. 964 fuq ċitat ma humiex lanqas tassattivi; u l-ġurisprudenza toffri, "passim", diversi każijiet li fihom, għal raġunijiet diskrezzjonalment ġustifikanti, ġiet ordnata s-sospensjoni ta' kawża. F'dan il-każ, per eżempju, id-deċiżjoni tal-Qorti, meta hemm ir-rekwiżizzjoni, tista' tiġi "in urto" mal-poteri nvestiti bir-rekwiżizzjoni fl-awtorità rekwiżizzjonanti;

Għal dawn il-motivi;

Tipprovvedi għal issa — bla ħsara tar-raġunijiet u eċċezzjonijiet tal-kontendenti — billi tordna s-sospensjoni ta' dan l-appell; b'dan li jkun riappuntabbli, b'rikors ta' wieħed jew l-ieħor mill-kontendenti, malli ma tibqgħax isseħħ ir-rekwiżizzjoni;

L-ispejjeż jibqgħu riżervati.